

MISSZIÓI LAPOK

(Külmisszió)

A magyarhoni ág. hitv. ev. misszió-egyesület hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő:

Scholtz Ödön, esperes, Ágfalva (Sopronmegye)
 kihez a lap szellemi és anyagi részét illető összes közlemények küldendők.

Társszerk.: **Schrödl József, lajtaufalusi lelkész.**

Megjelenik negyedévenként egyszer

A rendes és alapító-rendes tagok díjtalanul kapják a folyóiratot.
 Nemtagok számára az előfizetési ár egész évre 1 korona.
 Egyes szám ára 25 fillér.

Hirdetések egyezség szerint.

Dicsérjétek az Urat minden pogánynépek;
 dicsérjétek őtet minden népek; mert el-
 hatalmazott mi rajtunk az ő irgalmassága,
 és az Urnak igazsága megmarad örökké.
 Dicsérjétek az Urat! (117. zsoltár.)

A külmisszió a hitközösség munkája.

Sokféleképen lehet felelni arra a kérdésre, miért kell a külmisszió ügyét felkarolni és mindegyik válszban akadna valami igazság. De van egy megokolás, amelyik nyomósabb valamennyinél, amennyiben mindazt magában foglalja, hogy Jézus így akarta, így parancsolta. Keresztény embernek nincs szentebb kötelessége annál, amit maga az Üdvözítő követelt. S ha nálunk még ott vagyunk, hogy a külmisszió ellen felhozott érvekkel küzdenünk még olyan testületekben is, melyek vezető szerepe volnának hivatva, e szomorú helyzet megmagyarázására nem találunk más kulcsot, mint azt, hogy a keresztényi engedelmesség nem érte el azt a fokot, ahol a parancs nyomán a meglevő erőknél és nem a meglevő gyengeségeknek mérlegelése volna az okosságának és óvatosságának ismertetője.

Jézus parancsa nemcsak követelmény, hanem egyuttal erő is, mint az isteni parancsok egyáltalán nem azért szólnak hozzánk, hogy életünket szegényebbé, hanem azért, hogy gazdagabbá tegyék. A missziói pa-

rancs elfogadhatóvá tételéhez nincs szükség külön támasztékokra, mellék-érvekre, más területről szállított indítékokra. Az isteni akarat magában véve jó, s aki azon akarathoz szabja magát, már ennél fogva is az életnek, az erőnek, a gazdagságnak utján van: halad. Sőt éppen azt tapasztaljuk, hogy a külmisszióknak barátai sokszor hetet-havat összehordva, a helyett hogy az ügyet erősítenék, a sokféle ajánlással, védelemmel, cáfolattal agyontámogatják s a misszió célját is homályba, ködbe burkolják.

Ha a missziót azért ajánljuk, mivel a pogánynépek sötét tudatlanságban szenvednek, könnyen jutunk abba a tévedésbe először, hogy misszionáriusokra csak a tudatlan népeknek van szükségük, másodsor, hogy a misszió célja a felvilágosodás és tudomány terjesztése.

Ha a missziót azért ajánljuk, mivel a pogányok nagy szegénységben és nyomoruságban élnek, azt vélhetnők, hogy a misszió humanitárius célok szolgálatában áll.

Ha a pogány népek társadalmi és erkölcsi elmaradottságára, vagy zül-

löttségére, vagy hanyatlására mutatunk rá, a misszió könnyen mint társadalmi akció vagy erkölcsi kultúrtevéző tűnik fel.

Tudom, hogy mindegyik érvben van igazság, de csak féligazság. Pedig a féligazságok sokszor veszedelmesebbek, mint az egész hazugságok. A kereszténység ugyanis lényege szerint nem a felvilágosodásnak, nem is a nyomoruság enyhítésének, nem is a társadalmi és erkölcsi megújulásnak eszköze, hanem vallás, melynek célja Istenben van, tehát Istenhez akar vezetni a Jézus keresztye által. Hogy e mellett a tudománynak, az erkölcsnek, a társadalmi szervezkedésnek, a nyomor megszüntetésének leghatalmasabb istápolója, előmozdítója és erőforrása, az épp olyan természetes, mint hogy a folyam medret ás magának. De tudjuk azt is, hogy még senki sem teremtett folyamot azért, hogy megásta a medret, mert a folyamhoz első sorban víz kell. Valamint külmissziót sem csinált senki azért, hogy iskolákat, kórházakat emelt, népeket szervezett, alkotmányokat tervezett, mert a külmisszióhoz első sorban hit kell. És ha a külmisszió nem a hitből fakad és nem hitet kelt, hanem az európai kultúra előharcosának szerepében tetszeleg, akkor félreismerte célját és félreismerte önmagát is, mert a hittérítő nem a modern kulturának, hanem a Krisztusnak vitéze.

Hogy a külmisszió első sorban hittérítés, a keresztény hitnek átplántálása olyan szivekbe, melyek hitünk áldásaiban azért nem részesültek, mert más hitben, más vallásban nevelkedtek fel s középponti feladata az üdvigazságoknak megismertetése, elfogadtatása és életelvű tevése a pogány népeknél, kell hogy ennek tudatában legyenek nemcsak azok, akik a munkát végzik, hanem azok is, akik ezen munka végzéséhez az eszközöket nyújtják, vagyis a külmisszió barátai és pártfogói. Ha ezzel tisztában vagyunk, akkor rá-

jövünk arra, hogy a hittérítőnek nem az a támasza, ha a háta mögött egy anyagiakban gazdag közönség — egyház, vagy egyesület — áll, mert nagyon kérdéses, hogy az a gazdag közönség meddig és mily mértékben hajlandó a hittérítés munkáját anyagi eszközökkel támogatni, nem unja-e meg a folytonos adást, nem kedvetlenedik-e el a sokszor hosszú ideig tartó eredménytelenség miatt, hanem a hittérítőnek legjobb hátvéde a hitben erős és gazdag közönség, melyet épp hite nem hágy csüggedni, melyben épp hite táplálja az áldozatkészséget, mivel meg van győződve arról, hogy a mi hitünk legyőzte a világot; eltekintve attól, hogy csak az ilyen hitben erős és gazdag közösség tudja szolgáltatni a legszükségesebb és legnemesebb anyagot, az embert, a ki feláldozza kényelmét, életét, eltépi azokat a kötelékeket, melyek rokonaihoz, barátaihoz, műveltségi környezetéhez, hazájához fűzték és elmegy, hogy hitének lángjánál új tüzeket gerjessen.

Bármennyire kívánatos és óhajtható tehát miként minden téren, úgy a külmisszió terén is az együttműködés és összeműködés, mivel a hittérítés a kiküldöktől hitbéli közönséget kíván, már alapjában véve elhibázottnak tartom, ha a missziói egyesületek alapításánál ezen hitbéli közönséget figyelmen kívül hagyják és nagyobb erőt tulajdonítanak a pénznek és a tagok számának, mint az élő hitnek. A missziói egyesület nem részvénytársaság, vagy betétitársaság, mely tőkének erejével letöri a konkurrenciát. A missziói egyesület a keresztény anyaszentegyháznak egy szerve s ha maga az egyház is a hitnek fundamentumán épül fel, kétségtelen, hogy a missziói egyesület is hitével áll vagy bukik. Elmélkedhetünk azon, vajjon nem volna-e sokkal jobb, ha az egyház nem volna felekezetekre szakadozva, de a tény az, hogy az egyház a felekezetekben él s ereje

nem a felekezetek között imbolygó tághitűekben van, hanem azokban, akik az adott viszonyok elfogadásával, hitbéli meggyőződésüknek teljes épségben való fentartásával dolgoznak az Isten országa érdekében. Lehet ezt felekezetieskedésnek nevezni s lehet őszintén fáradozni azon, hogy az ellentétek elsimuljanak, de jó volna eszünkbe venni, hogy szegletes kövekből könnyebb építeni, mint gömbölyűekből s talán az egyház épületének falában szükség van a mi evangélikus egyházunk szegleteire is, mert ha sokat simitgatjuk, esetleg lecsuszik róla mindaz, a mi reá van építve.

Ha a misszióegyesületeket idehaza erősíteni akarjuk, annak nem az a módja, hogy koalícióba lépünk heterogén elemekkel. Az egyedül helyes eljárás az, ha a magunk hitközösségében nyerünk meg mind többeket az ügynek az által, hogy az eddig közömbösek, vagy aggodalmaskodókat, vagy a fejcsóválókat

Krisztus keresztyéhez visszük, az evangéliumot életüknek függelékéből életüknek mozgatójává tesszük. Mert nem az a baj, hogy kevesen vagyunk, sem az, hogy itthoni terheinket nem bírjuk, hiszen az első missziói egyesületnek csak tizenkét tagja, pénze pedig semmi sem volt; az a mi nyomoruságunk, hogy hitünk nincs, hitéletünk nincs. Ha bebizonyítaná valaki, hogy a koalíció a hit erejét fokozza s nem a gyengéségnek jele, hogy a bátorságot jelzi, nem a félelemnek mutatója, hogy a hitnek egységéből következik, nem egy specifikus de tévesen beállított cél érdekében történik, akkor megadom magamat. De addig míg ez megtörténik, azt vallom, hogy erősítsük a mi evangélikus hitünket, az egymásközi összetartozás érzését s ne higítsuk azt, ami ugyis eléggé hig, az egyház vérét éppen a külmisszióért, mely egyfelől ezen vért eleveníti és keringésbe hozza, de másfelől új területeken is igénybe veszi.

Németh Károly.

Arusa hittérítői állomás.

Magyarhoni evangélikus missziói egyeletünk barátjai két év óta különös érdeklődéssel viseltetnek a Lipcsei Missziónek keletafrikai működési tere iránt, mert ott működik hazánkfia, Roth Henrik hittérítő. Ez okból a következőkben akarjuk bemutatni Arusa állomást, melyen Roth működése kezdetén tartózkodott. *)

Arusa a Meru hegység délnyugati részében fekszik s igen termékeny, aránylag sűrűn benépesített vidék központját képezi. A vidék éghajlata általában egészséges, bár a gyakori erős szelek sok port kavarnak fel; a földrengés nem ritka jelenség. Nagy előnye, hogy vízben igen gazdag. Ennek segítségével misszionáriusaink az állomás közelében nem-

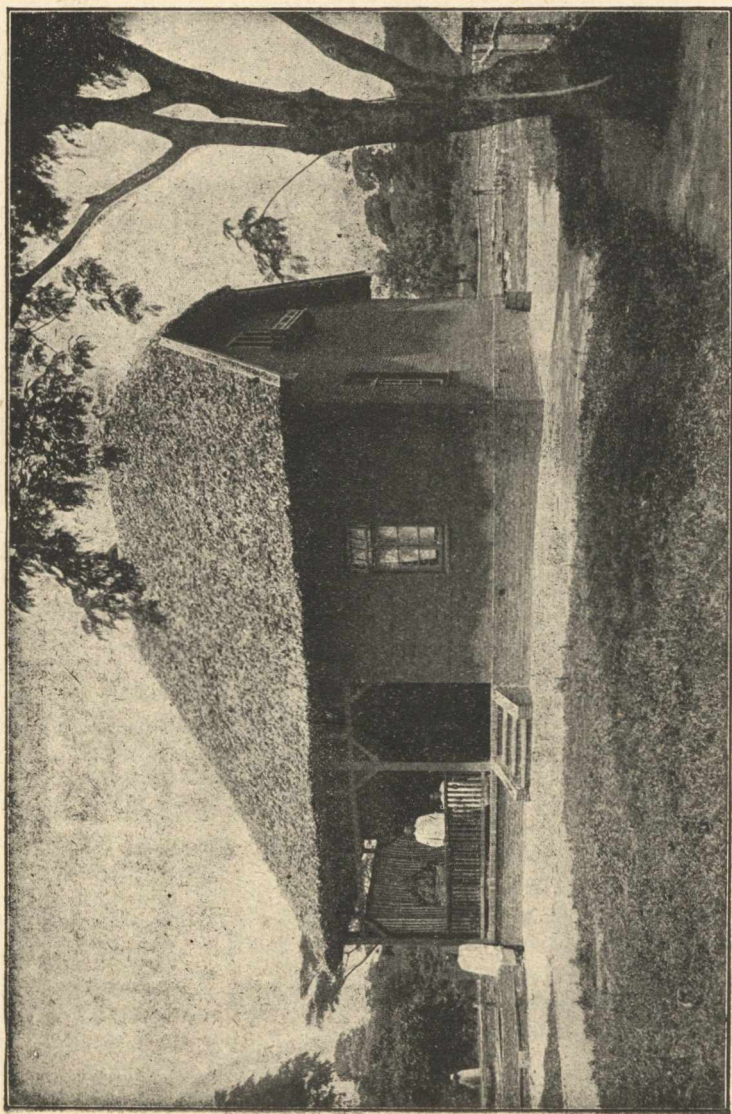
csak cédrusokkal, ciprusokkal, akáccokkal és más az építkezéseknél használható fákkal ültettek be nagyobb területeket, hanem terjedelmes táblákon banánokat, kukoricát és burgonyát is természetnek nagy szorgalommal, hogy a kosztos iskolások ellátása ne kerüljön a missziói egyesületnek sok pénzébe. Ez ültetvények megmivelése egyttal szakszerű és szorgalmas munkára szoktatja és neveli a katechuménokat. A sűrű őserdőben még különféle fenevadak élnek, melyek közül néha-néha egy oroszlán is ellátogat a missziói állomás környékére, még gyakrabban leopárdok; a sakálok, hiénák, szerválók és vadmacskák pedig minden éjjel ott ólálkodnak körülötte. Az óriáskigyó is előfordul. Igen nagy csapása Arusának a homoki bolha, mely azért oly veszedelmes, mivel

*) Nemrég Madschame állomásra lett áthelyezve. (Szerk)

az ember bőrébe furakodva, keze és lába ujjait rágja el, ha idején el nem távolíttatik. Ilyen operációnak kellett magát alávetnie D. Paul, missziói igazgatónak is, midőn két éve Keletafrikában járt vizitáción.

Missziói állomásunk körülbelül 1500 méternyi magasságban fekszik a tenger felszine felett; a hozzátartozó terület, melyet a Lipcsei Misszió örök áron vett meg a német-birodalmi kormánytól, körülbelül 20 magyar holdat tesz ki. Van rajta

különféle épület: kápolna, iskolola, a kosztos fiuk és leányok lakóháza és a két misszionárius részére külön-külön csinos és kényelmes lakóház. Mindkettő csekély távolságban egymástól, közvetlenül egy az európaiaktól készített ut mellett fekszik, mely a német és angol keletafrikai gyarmatbirtok főbb pontjait köti össze egymással. Azért nem csak a missziói lakóházak környéke sokszor igen élénk a járó-keelő, utazgató bennszülöttek s európaiaktól, hanem

Az új hittérítő-lak Arusában.

ültetvényesek, nevezetesen búrok, kereskedők és mindenrangú hivatalnokok is térnek be misszionáriusaink házába. Van a missziói telepen még egy tégláégető kemence is.

A bennszülött lakosság száma körülbelül 8000 lélek, kik mellett még vagy 900 európai, főleg búr, lakik a területben. Az arusaik az Északafrikából bevándorolt m a z a i néptörzshöz tartoznak. Eredetileg sémita nép voltak, mely az idők folyamán a szomszédos néger törzsekkel összevegyült. Ahol a négerekkel való keveredés még nem oly nagymérvű, már külsejük is mutatja, hogy külön emberfajjal van dolgunk; ilyen megismertető testi tulajdonságuk: magas, nyulánk és hajlékony alak, a tojásdad arc, a magas homlok, az egyenes, kissé hajlított hátú orr és nevezetesen a keskeny és finom metszésű ajkak, szemben a négernek vastagon duzzadt ajkával.

Sémi eredetükre vallanak főleg vallási képzeitek. A mazaik egy Istenben hisznek, a ki szellemi lény és mindenható, mindenütt jelenlevő, jószágos, véghetetlen és örök. Ő teremtette a világot, adott az embereknek törvényeket és szabja meg életük tartamát. Hisznek a másvilágban, hol a jók és gonoszok meglik jutalmukat. Istenükhöz imádkoznak, sőt külön imádságos ünnepeket tartanak. Régi vallási hagyományaik feltűnően hasonlítanak a bibliai történetekhez, nevezetesen a világteremtéséről, a paradicsomról, a gyümölcs evésének tilalmáról, a bünbeesésről, a paradicsomból való kiűzésről és főleg az özönvízről szóló históriáik. Ismerik a hétnapos hetet, a tizparancsolatot, melyeket egykoron Isten adott a nép vezéreinek egy angyal által egy hegyen. A körülmétélést isteni parancsnak tekintik.

Mindezen vallási hagyomány alkalmat ad hittérítőinknek, hogy igehirdetésükkel abból kiinduljanak s azt vele összeköttetésbe hozzák. De munkájuknak ezen nyilvánvaló megkönnyebbülésével szemben más igen

nehéz a k a d á l y o k forognak fenn a mazai népnél. Ide tartozik mindezekelőtt két dolog: a s o k n e j ü s é g és a körülmételkedéssel elválaszthatlanul egybeforrt erkölcstelen tivornyak. A nők számát csupán a vagyoni állapot szabja meg, de semmiféle törvény vagy szokás. Rendszeren 5—6 neje van egy férfiúnak, a gazdagoknak ezen kívül még néhány másodrendű asszony, kiket legtöbbször az özvegyek sorából válogatnak ki. A házastársak hűség kötelességéről való fogalmaik sokkal erkölcstelenebbek, mint a legtöbb tiszta négertörzsé. Ezért a házasság igen könnyen fel is bontható náluk, úgy hogy családi életük minden magasabb megszenteltséget nélkülöz. A mazai nép ezen viszonyai magyarázzák meg azt is, hogy a soknejséget protegáló izlám újabban mindinkább terjed előzöttük. A mazaik körülmételkedésével összekötött pogány ocsmányságokról Weishaupt missziói inspektor, ki három év előtti vizitációnális utja alkalmával saját szemével figyelte meg azokat, azt írja: „Itt közvetlen benyomást nyerünk ama apostoli ígéről: „Nincsen nekünk tusakodásunk a vér és a test ellen, hanem a birodalmak ellen, hatalmasságok ellen, e világnak urai ellen, ez élet sejtéségének vezérei ellen, melyek a magasságban vagynak!”

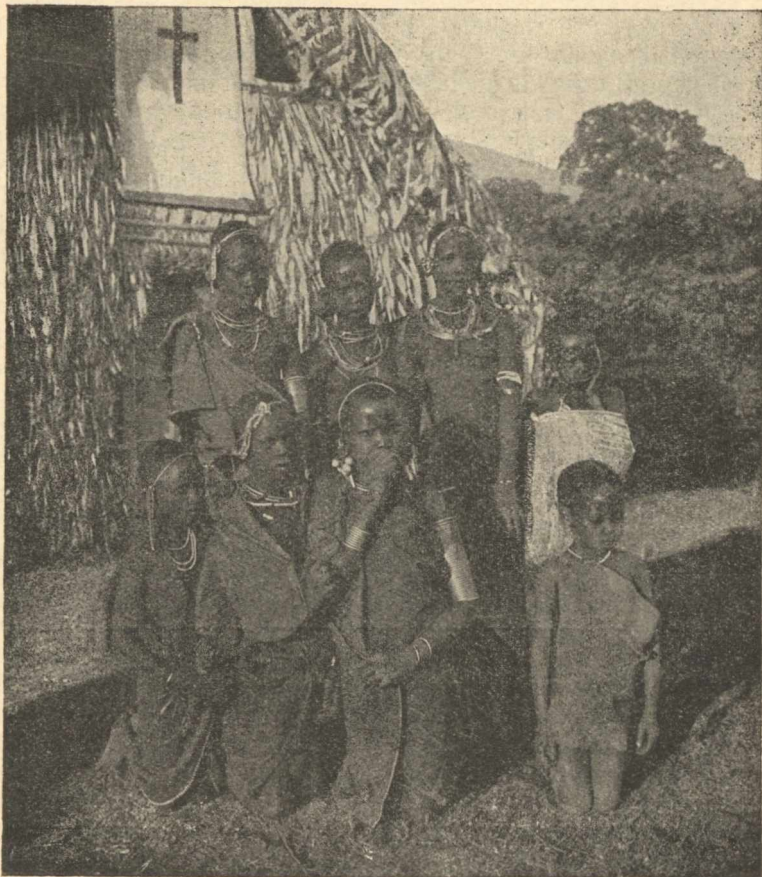
Hozzájárul ezen a népszokás hatalmán alapuló befolyásokhoz a missziói munkásság megakadályozására még az arusanépek gonosz jelleme: munkakerülők, élvhajhászok, a korlátlan kóborlást kedvelők és tolvajok. Az „idegen tulajdon“ fogalmát alig ismerik, sőt gyakori állatrablásuk azon vallási képzeletükön alapul, hogy Isten minden marhát, ökröket, teheneket és kecskéket a mazai nép számára teremtette. Ezért eleinte igen gyakoriak voltak missziói állomásunkon a betörések és rablások. A mazaik v a d k e g y e t l e n s é g é n e k estek áldozatul 1896. évi szeptember 20-án a Meru vidékén

lipcsei misszióknak vértanúi: Ovir Ewald és Segebrock Károly hittérítők.*)

Nem csodálkozhatunk mindezek után, hogy Arusa népeisége kemény talajt képez a hittérítés munkája számára. Dacára annak, hogy templomban és iskolában hűséges munka folyik, eddigelé még csak igen kevés eredmény mutatkozik. Több mint nyolc évi fáradozás után csupán 19 keresztényből áll a bennszülöttek gyülekezete. Ugy látszik, mintha még sokáig igaz maradna ama szó, melyet egy fiatal arusa-keresztény írt földieiről: „Szivük oly kemény, mint a kő. Egyesek azt mondják: Ha angyalt látunk, akkor hinni fogunk.

*) Lásd az erről szóló cikket az 1. számban. (Szerk.)

Mások azt mondják a keresztényekhez: Ti tökféjűek vagytok! És ismét mások: Nem akarjuk az örök életet!“ Elszomorító, mily hanyagul látogatja a nép a templomot, a külső prédikációi helyeket és az iskolát. Mig eleinte a főnökök vezetése alatt 1000 ember is eljött a vasárnapi istentiszteletre, most alig százan jönnek s az ifjuság is inkább az éjjeli kicsapongó multságokban leli örömet, mint az iskola szorgalmas látogatásában. Sajnos az európaiak, katonák és gyarmatosok egyformán, sokszor igen rossz példával járnak elől az istentisztelet elhanyagolásával. Annál nagyobb örömet szerez a misszionáriusnak olyan nyilatkozat, a melyet Fokkenhez intézett egy arusa-munkás: „Eleinte munkát ke-

Arusai (mazai) leányok.

resni jöttem hozzád, de most megváltozott a szívem és az Isten tör-téneteit keresem nálad.“ Biztató körülmény, hogy még eme kemény-szívű nép között is alakult kicsi keresztény gyülekezet s hogy tag-jainak van bátorsága s önmegtaga-dása a fent vázolt ocsmány pogány-környezetben hitét vallani és hiven kitartani mellette.

Lipcsei Missziónk már 1902-ben tervezte az Arusában való munka kezdeményezését, de a terv csak az 1904. évi nyáron valósult meg. Ez-óta működik e vidéken F o k k e n*) misszionárius, kinek munkatársa

*) Jelenleg szabadságon van Német-országban.

eleintén Luckin volt, míg utóbb Roth Henrik hazánkfia oszta-tott be hozzá, ki eleinte főkép a bennszülöttek nyelvét tanulta nagy buzgósággal, hogy a szabályszerű nyelvi vizsgát letehesse, ami azóta már meg is történt. Adja Isten, hogy így a szellemnek ezen fegy-verével is felszerelve, annál hatha-tóssabban folytathassa szent munkáját a mi Urunk Jézus Krisztusunk di-csőségre! *)

Rajka.

Zimmermann János.

*) Ezen cikk már jó egy év előtt iratott, de helyszüke miatt csak most közölhettem. (Szerkesztő.)

Taft exelnök nyilatkozata a külmissziói munkásságról.

Taft Vilmos, a hatalmas Unió volt elnöke cikket írt egy amerikai ifju-sági lapban a „The Pouths Com-panion“-ban, a melyben a hittérítők nagy érdemeit kellő világitásba he-lyezi. Ez az ítélet annyiban érdemel különös figyelmet, mert ilyen előkelő helyről hangzott el és mivel az elnök a saját tapasztalatából beszél, hiszen 4 évig volt a philippini szigetek kormányzója, mikor is bőséges al-kalma nyílt a hittérítés ügyével kö-zelebbről megismerkedni és annak áldásairól meggyőződni. Mindent ugyan nem helyesel, amit a hittérítők cselekszenek, mert véleménye szerint sokan nem elég megfontolással és tulságosan impulsiv módon járnak el. A saját személyes tapasztalata azonban és a misszionáriusokkal való folytonos érintkezés meggyőzték őt arról, hogy a keresztény hittérítők erős jellemű és kiváló képzettségű férfiak, kiknek fenséges életideáljuk van és nagy áldozatokra képesek ama ügy érdekében, melynek szol-galatában állnak.

A bennszülöttek tulajdonságait jól ismerik, nyelvüket elsajátítják és rendesen praktikus utakon haladnak; épen munkájok sokoldalúsága bizo-nyítja, milyen praktikusan fognak munkájukhoz.

A philippini szigeteken folyó hit-térítésről a következőket mondja:

„Templomok és kórházak emelése által a philippini szigeteken a nép helyzete általánosságban javult és sok szenvedő beteg fájdalma csila-pittatott. A misszió művének teljes jelentőségét csak az ismerheti meg, a kinek mint nekem alkalmam volt 4 éven át egy ilyen ország élén állani. Ezen tapasztalatok gyökeresen megváltoztatták nézeteimet a kül-misszió jelentőségéről, mert azóta a keresztény civilisatio elterjesztésének hatalmas faktorát látom benne. Azért minden alkalmat megragadok, hogy erre vonatkozó nézeteimet kifejezésre juttassam, mert ezáltal oly ügyet óhajtok támogatni, mely nemcsak a keresztény vallás elterjesztésére irá-nyul, hanem amely meg akarja ja-

vitani az emberek sorsát az összes világrészeken.“

A misszió azonban indirekte is sok áldást terjeszt. Erről azt mondja: „Érdekes megfigyelni, hogy a nem keresztény államokban mennyire megnövekedett az egyes léleknek, mint az emberi társadalom egyik tagjának értéke ott, a hol missziói munka folyik. Nagyon emelkedett a nő helyzete, a szociális és politikai állapotok általánosságban szintén javultak. A misszióknak ezirányu gyümölcsei nem állnak arányban a megtérítettek számával. A szentírás lefordításával és a keresztény irodalom megteremtésével együtt jár a nyomdaipar behozatala, ezután pedig elterjednek a többi iparágak is. A hittérítők voltak, a kik a philippini szigeteken és más országokban is bevezették a bennszülötteket a gazdasági ismeretek elemeibe, az orvosi misszió szintén csak jó befolyást gyakorol, mert a kórházak olyan

centrumok, a honnan nagyon sok üdvös hatás áramlik szét minden irányban. Ha vannak is talán ugynevezett „rizskeresztények“, és talán sokan vannak kik az iskolákat és kórházakat igénybe veszik, anélkül hogy keresztények volnának, mégis ezek mindnyájan okvetlen a keresztény szellem befolyása alá kerülnek.“

Taft nyilatkozata rendkívül fontos, mert bizonyosságot tesz a misszionáriusok érdemeiről és rámutat a missziói egyletek sokoldalú tevékenységére. Sajnos egyes körökben egyáltalában nem törődnek a gazdag missziói irodalommal, még a keresztény irányu ifjusági és férfiegyletekben is csak mellékesen foglalkoznak vele. Pedig ma már hozzátartozik az általános műveltséghez, hogy az ember ismerje a külmisszió művét, mert az nemcsak a keresztény vallást, hanem a keresztény civilizációt is terjeszti.

—1.

Egyházi beszéd.

A magyarhoni ág. hitv. evang. missziói egyesület 1913. július 31-én Trencsénben tartott IV. évi rendes közgyűlése alkalmával mondotta: Hetvényi Lajos.

Ahítatos ünnepi gyülekezet. Testvéreim a Jézus Krisztusban!

Ma a nagy ellenmondások és éles ellentétek világában élünk. Egy ilyen nagy ellenmondás tűnik most elénk, ha napjainknak való életét a most itt elénk táruló képpel, azokkal a magasztos eszmékkel, célokkal és törekvésekkel egybevetjük, amelyek itt a trencsényi nemes ágostai hitvallásu evang. gyülekezet meghívása folytán a magyarhoni ágost. hitv. evang. missziói egyesület IV. évi rendes közgyűlésére távolról és közlelről egybesereglett testvérek szívét most eltöltik.

Társadalmunk életében a kenyérharc, a hatalom és érvényesülés vágya és sok személyes rossz indulat nemcsak pártokat tesz már egymás-

nak gyűlölködő ádáz ellenségeivé, hanem már az embert az emberrel, sokszor a testvért a testvérral is szembeállítja és romlására tör annak, kit az örök isteni törvény szerint testvéri szeretettel kellene átkarolnia s támogatnia. Mi pedig, kik itt — szinte kilépve abból a társadalomból, melyben a jó barát is hamar idegen, az ismerős is könnyen ismeretlen, az érdektárs is gyorsan ellenség lesz — a világmisszió jegyében mintegy az emberiség testvériességének egy kis oázisán összegyülekeztünk, kezünket kinyújtjuk a messze-távolban lakók felé, akiktől tengerek választanak el bennünket, akiket mi személyileg nem ismerünk, akikről csak hallottunk és olvastunk s keresztényi szeretetünk s emberbecsülésünk me-

legével vesszük körül és édestestvéreinknek tekintjük azokat, akik minket személyes találkozás esetén mint ellenségek megtámadnának és még ennek a tudatában sem szorul össze a kezünk, hanem inkább kinylilik, hogy segítsünk rajtuk.

A nagy ellenmondás mellett figyel-münket az ellentétek kiélesedése sem kerülheti ki, amely már oly mérveket ölt, hogy az ádáz belső testvérharcokban, pártviszályokban és a külső emberietlen gyilkos háborukban az a nyers felfogás érvényesül, mely szerint itt a földön kiki a maga igazát már csak erőszakkal, gyilkos fegyverrel és vérontással érvényesítheti. Mi pedig most — mint egy csapata annak a hadseregnek, melynek tervében nemcsak egy kis terület, hanem az egész világ meghódításának komoly szándéka benne van — állunk itten pusztá kézzel, haragtól teljesen ment szívvel, minden e világ szerint való harci eszköz nélkül s ebben a mi nehéz, válságos időnkben — amidőn már sok ajakról az a vészkiáltás hangzik, hogy Krisztusnak hajóját az élet haragosan tomboló hullámcsapásai alámerítik és véglegesen elpusztítják — a tengeren járó Jézusnak felénk kitáruló karja által megerősítette, tőle csodálatos képességet nyerve Péternek módjára korunk életének zavaros vizein szabadon, biztos léptekkel járunk s egyetlen fegyverünket, ezt a könyvet, Istennek ígéjét magasra emelve e jelszóval: „Erős vár a mi Istenünk“ a kivivandó diadalnak biztos tudatában hirdetjük, hogy Jézus meggyőzi a világot!

E bevezető szavak után hallgassa meg a keresztény gyülekezet a missziói egyházi-beszédem alapjául szolgáló szent ígéket.

Ap. csel. 16, 8—10.

A felolvasott szent leckénkben elbeszélte látomásnak átélése s egy messziről hangzó segítségkiáltásnak a meghallása indítja meg s fejleszti tovább ma is azt a szent munkát, a külmisziót, amelynek a mi körünk-

ben a magyarhoni ág. h. ev. miszsiói egyesület igyekszik híveket, barátokat, támogatókat, munkásokat gyűjteni. A sikert is az biztosítja, ha felismerjük az elmékedésünk alapjául szolgáló szent ígék lényegét és ha általa az Ur keze, az Ur lelke érint bennünket. Ez érdekből e mostani pillanatban, amidőn mi is mindnyáján halljuk e kiáltást: „Jöjj hozzánk és légy segítségül nekünk“, különösen két dolgot kell figyelembe vennünk, t. i.

1.) hogy maga az Ur hív a segítő munkára minket is

2.) és hogy ahhoz képest, amely mértékben segítséget nyújtunk, még nagyobb arányban gazdagodunk.

I.

Az Ur maga szólít fel arra a segítő munkára, melynek célja, hogy a Jézusnak nevére minden térd meghajoljon és minden nyelv vallja, hogy a Jézus Krisztus Ur, az Atya Isten dicsőségére. Embervoltunknak minden teremtett lény fölött álló eszményi méltósága épen abban áll, hogy minket az Ur hív, az Ur küld. A kereszténységnek lényege sem más, mint az Ur által elrendelt nagy küldetésnek, misszióknak a felismerése és teljes betöltése.

E nagy küldetésnek tartalmát és célját a Megváltó missziói parancsa foglalja magában a legrövidebben és legvilágosabban: „Azért elmenvén tanítsatok minden népeket, megkeresztelvén őket Atyának, Fiának és Szentléleknek nevébe, tanítván őket, hogy megtartsák mindazokat, amelyeket én parancsoltam nektek.“ Ez az egy és egyetlen nagy miszsió a kereszténységnek tulajdonképpen egyetlen, lényeges nagy feladata. A missziói parancsba foglalt feladat és munka óriási, amelynek ezernyi apró részlete — de jellege, közelebbi tartalma szerint mégis csak két főága van, u. m. a külső és belső misszió. Az első az egyetlen nagy miszsiói parancs végrehajtásának a kezdete azok között, akik Jézust

még nem ismerik, a második pedig ugyanannak a folytatása és befejezése a látható egyház tagjai körében, hogy a nagy cél teljesen megvalósuljon, hogy Jézus hive legyen minden nép és mindezek valósággal meg is tartsák azokat, amiket Jézus parancsolt. A kereszténység eme lényegileg egyetlen nagy feladatának a tudata egyre jobban és határozottabban előtérbe lép, aminek bizonyossága az, hogy Jézus vallásának legkiválóbb terjesztői és képviselői napjainkban már egyre határozottabban hirdetik, hogy a kereszténység programja ebben a szóban foglalható össze: világmisszió, az egész föld népének evangelizálása a mostani nemzedékben. A kereszténységnek eme nagy egyetemes feladata világosan mutatja, hogy a missziói munka egyik vagy másik ágának elhanyagolása annyit jelent, mintha az emberi testből az egyik kezét levágják, vagy ha az egyik szem elsorvad. Teljes és egészséges a mi kereszténységünk csak akkor lesz, ha komolyan vesszük a saját megtérésünket és ha komolyan törekszünk arra, hogy Isten segítségével az egész emberiség apostoli értelemben Krisztus teste s minden egyes ember ennek az egyetemes testnek ép és egészséges tagja, minden egyes kivétel nélkül Jézusnak bensőleg igaz hive legyen. Így tehát ha a külső misszió ügyét teljesen nem vesszük szívünkre, nem méltányoljuk s nem támogatjuk, akkor a mi kereszténységünk minden körülmények között csak sorvadt lesz és csonka marad.

Miután így arra az eredményre jutottunk, hogy a külmisszió ügyének felkarolása a keresztény emberre nézve szent kötelesség, a következő feladat annak megállapítása, hogy mi is tulajdonképen az Úr tetszése és akarata szerint végzett külmissziói munka lényeges ismertető jele? E pontnál is alapigénknek veleje emelkedik ki az evangéliomi külmisszió örök jelmondata gyanánt: „Az Úr hiv, az Úr küld.” Ha egyedül az

Úr által történt meghívás, a tőle való küldetés lesz a külmissziói munkának indító ereje, belső tartalma és igazsága, akkor lesz csak az valóban Isten szerint való munka, akkor lesz az Istenországának áldott terjesztője. Az Úr hívása, az Urlelkének érintése nélkül ugyanis a hittérítés ügyének legszebb jelszavait az emberi gyarlóság a hatalmi törekvések, anyagi érdekek, önző célok leplezésére, vagy pedig a kegyes látszatnak feltüntetésére, avagy a kétes értékű, külső, formai vallásosság útján az u. n. kényszerüdvöztetésre használja fel. Az ilyen munkának alkotásait pedig idővel maga az Úr zuzza össze.

Midőn az Úr akarata szerint való külmissziói munkát jellemezni óhajtjuk, minden fejtegetésnél jellemzőbb lesz, ha egyszerűen a misszionáriusok legnagyobbikára, Pál apostolnak egyéniségére és munkájára mutatunk rá, aki mindent az Úr hívására, az Úr küldésére mondott és tett, úgy-hogy még az ő élete sem volt neki drága, csakhogy elvégezhesse örömmel az ő futását és a szolgálatot, melyet vett az Úr Jézustól, hogy bizonyoságot tegyen az Isten kegyelmének evangéliomáról.

Még a mi segítő, támogató munkánknak is csak akkor lesz ereje, beszédünk csak akkor fog valósággal tetszamba menni, áldozatkészségünkön csak akkor lesz igazán áldás, ha mindezt mi is az Úrnak hívására végezzük. Azonban mi is csak akkor értjük meg, hogy az Úr hiv bennünket, ha nekünk is látás jelenik meg, mint Pálnak; ha szemeink előtt képek vonulnak el, ha látjuk azt, hogy az a néger miképen retteg a gonosz szellemektől s a varázslók minő rettenetes babonába sülyesztik, hogy az a szegény hindu kétségbeesve mennyire retteg attól, hogy lelke halála után valamely tisztátalan állatba vándorol s hogy ettől megmeneküljön, borzalmas önkínzáshoz fordul: vasrácsot kovácsoltat nyakába, földbe ásatja magát, hegyes

szögeken hál, törrel szurkálja testét; vagy amint az anya a folyóhoz viszi gyermekét, hogy téves hitében azt annak hullámaiba vesse, vagy hogy máglyatüzet gyujtanak, hogy a meghaltak társát a lobogó lángokon elégelessék. Vajjon mindebből nem hallatszik-e a velőket is hasogató rettenetes kiáltás felénk: „Segíts rajtunk!” Midőn ezt halljuk, felismerjük, hogy az Ur hiv bennünket, sőt kötelez, hogy akik részesültünk az evangéliom áldásaiban, annak részeseivé tegyük a lelkiileg szenvedő pogányokat is, vállukról levegyük a nehéz terhet és azt Jézusnak gyönyörűséges igájával cseréljük fel.

Midőn halljuk a kiáltást: „Légy segítségül nekünk s felismerjük, hogy maga az Ur hiv a segítő munkára minket is, hogy kiki tehetsége szerint áldozatkészségével, imádságával, meleg érzelmével, vagy tényleges munkájával szolgálja a külmisszió ügyét, egyuttal vegyük tekintetbe azt is, hogy a midőn e téren segítséget nyújtunk, egyuttal saját magunk is gazdagodunk.

II.

A külmisszió ügyével való foglalkozásból, annak támogatásából áradó lelki gazdagodásnak magyarázata abban rejlik, hogy a külmisszió tárja fel előttünk legteljesebben az evangéliomnak kincses bányáját, abból értjük meg legjobban, hogy a kereszténység mit ad a világnak és a külmisszió tartja elénk egyuttal azt a tükröt, amelyből legjobban megismerhetjük saját magunkat. Valamint azt, hogy mi is tulajdonképen az a napsugár igaz lényege, valója szerint, csak akkor ismerjük meg, ha annak távoli hatásait a színeknek pompájában, a virág illatában, a fénynek áldásaiban, a melegnek jó hatásában, a kenyérnek tápláló erejében közvetlenül látjuk, tapasztaljuk, épen így a kereszténységnek lényegét, csodás hatását, áldásait is igazán csak akkor ismerjük meg, ha ez a külső misszió munkáiban, eredmé-

nyeiben szemünk elé tárul. A külmisszió tanulságokban gazdag történetéből legyen elég csak néhány példára utalnunk. Darwin a legnagyobb csodálat hangján szólott arról az áldásos, valósággal újra teremtő munkáról, amit a keresztény misszió a Tüzföld bennszülöttei között végzett s ezt írja:

„Ha az utazók valamelyik part közelében hajótörést szenvednének, forró imádságot bocsáthatnának az égbe, hogy a keresztény misszió-náriusok így megszelidítették ezt a vad népet“ s az a férfiú, akinek nevét sokan még ma is szeretik a kereszténység ellen kijátszani, egészen halálos ágyáig évről-évre anyagilag is támogatta a legnagyobb keresztény munkát, a külmissziót. Egy másik természettudós, midőn megkérdezték tőle, hogy a 19-ik század nagy találmányai, felfedezései és kulturművei között, melyik a legáldásosabb, ő így felelt: „a 19-ik század legáldásosabb és legdicsőbb munkája: a külmisszió.“ Stanley a híres Afrika utazó valósággal kereszténnyé lételét ama pillanat hatásának tulajdonítja, amidőn a nagy hittérítővel, Livingstone Dáviddal találkozott. „Távol a világtól — írja Stanley — és a világ kedvteléseitől, megláttam őt, a nagy Livingstonet, az öreg, egyedül álló férfiut s megkérdeztem magamtól: „Miért él ez a férfiú a földnek ezen részében s mi az, ami erőt és kitartást ad neki hozzá? „Hagyjatok el mindent s kövessetek engem“ a Szentírásnak ezen parancsolatát valósította meg. Nem szavak, de a nagy kutató istenfélelme, szelidsége, buzgalma, szent komolysága térítettek meg engem az élő Istenhez.“ Mindezekhez nem kell semmiféle magyarázat.

Midőn a külmisszióval való foglalkozás megismerteti velünk a kereszténységnek hatását, áldásait, egyuttal tükröt is tart elénk, hogy meglássuk, milyenek vagyunk saját magunk. Pillanatnyilag lehet kellemetlen, megdöbentő, amidőn saját lelki állapo-

tunk s közéletünk viszonyai a maguk leplezetlenségében, szépitgetés nélkül tükröződnek szemünk elé; de lelki szegénységürknek eme megismeréséből hárul reánk a legnagyobb gazdagság, az igazi boldogság, mert bennünk, körülöttünk is hatalmasabban fog épülni Istennek országa. Mert amidőn a külmisziói munkának támogatásával bizonyóságot teszünk arról, hogy a tőlünk távol lakó pogányokban is becstüljük az embert s testvéri szeretettel arra törekszünk, hogy bennük ami elveszett vala, Istennek képe és hasonlósága tiszta fényben ragyogjon és hogy a válaszfalak ember és ember között ledőljenek, akkor ama törekvésnek lelke szigoruan kötelez arra is, hogy valósággal megbecsüljük azt is, aki közel van hozzánk, mellettünk áll s testvérünknek tekintsük őt a Jézus Krisztusban.

Midőn a külmiszió megtanít az első pünkösdsnek nyelvére, hogy a krisztusi szeretetnek és igazságnak nem csak az ajkon hangzó, de a szemek tüzeiben égő s a szeretet cselekedeteiben legszebben beszélő igéit az idegen nemzetségek is megérték, akkor megtanuljuk azt is, hogy egymás között is tudjunk ezen

a nyelven beszélni s a legnagyobb bölcseséget abban ismerjük fel, hogy elhagyjuk a saját vélt igazságaink, önző vágyaink, hatalmi törekvéseink Babel tornyának építését s teljesen az evangéliom alapjára állva mást ne cselekedjünk, mint egyedül Istennek országát keressük, amely úton a legnehezebb és legbonyolultabb kérdések, miket az emberi szenvedély csak elmérgesíteni tud, önmaguktól megoldást nyernek, az ellenmondások megszűnnek, úgy hogy az igazság és a béke csókolják egymást.

Csodálatosak az Urnak utai, végtelenül bőséges az ő kegyelme. Midőn az ő lelke ébresztgeti nálunk a külmiszió iránt való érdeklődést s meghiv minket is, hogy a misszió ügyének támogatásával segítsünk a pogányokon, egyúttal minket magunkat akar gazdagítani. Látva az Urnak kegyelmét és az ő bölcsségének csodálatos voltát, a mai nehéz időben sem csüggedünk, hanem erős hittel, a munkára való komoly elhatározással tesszük jelmondatunkká az egyik nagy hittérítőnek eme kijelentését: „Várjatok nagy dolgokat Istentől és tegyetek nagy dolgokat Istenért.“ Amen.

Mit tehetnek az ev. nők a misszió érdekében.

A trencsényi közgyűlésen elmondott beszéd.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Kedves evangélikus testvéreim!

Mint egy — a misszióegyesület szolgálatában álló ev. leányegyletnek, — a lévai ev. leányok missziói füzérékének tagja engedélyt kértem, hogy a közgyűlés folyamán egyesületünk nevében néhány szót szólhassak én is a misszióügy érdekében. — A missziói szent ügyet a már elhangzott szép beszédekből alkalmuk volt megismerni, én csak mint evang. nő óhajtok szólni itt megjelent evang. nőtestvéreimhez arról, hogy a nő is

tehet, de kötelessége is tenni valamit a misszióért. Magyarhoni ev. missziói egyesületünk még ifjú intézmény, s mint a kis gyermeknek, ki csak most tanul járni, szüksége van erős, szeretetteljes támogatásra: ezt a szeretetteljes támogatást hadd végezzük mi, magyar evangélikus nők! Azt mondja egy szép vallásos ének: „Nem hallod Jézust kiáltani: sok az aratni való! Vajjon ki jő el munkálni? Kevés még az arató!! Kevés a munkás, és mi magyar ev. nők tétlenül, talán közönyösen nézzük, hogy mások hogyan dolgoz-

nak megfeszített erővel? Nem, kedves nőtestvéreim, miránk is szüksége van Jézusnak, lássunk munkához mi is! Hogyan, mit tegyünk? Erre nézve óhajtók Önöknek némi utmutatással szolgálni s azt hiszem, ezt a feladatot úgy oldom meg legjobban, ha megismertetem önökkel egy év. missziói leányegyesületnek alakulását és munkásságát.

• Léván három évvel ezelőtt egy év. úrinő, Krisztusnak egy igazán önzetlen munkása, összegyűjtött néhány protestáns leánykát, hogy együtt keressék a Krisztust, s hogy igazi evangéliumi nőket neveljen belőlük. Ez a kis kör sok viszontagság után végre annyira megerősödött, hogy felajánlhatta szolgálatát a magyarhoni ág. h. ev. misszióegyesületnek. Ez a szolgálat bizony még igen csekély, de amennyi tőlünk telik; örömmel tesszük s hisszük, hogy Isten segítségével mindig többet tehetünk majd. Egyesületünk tagjai fiatal leánykák, csak kevés felnőtt leány van közöttünk, mégis, ezek a gyermek-lányok igazi szeretettel csüngnek már is a Krisztuson. Hetenkint egyszer, pénteken tartunk összejövetelt; a leányok egyike, minden héten más-más, saját szavaival röviden imádkozik, azután énekelünk az evang. énekeskönyvből, de más, vallásos éneket is*. Utána Bibliát olvasunk, ismét énekelünk s rövid imával fejezzük be összejövetelünket.

Összejöveteleinken ott van legtöbbször a lelkész vagy segédlelkész úr is, aki olyankor bibliamagyarázatot tart nekünk. Eljár körünkbe a lelkész úr neje is. Ha nincs ott a lelkész úr, akkor bibliamagyarázat helyett vallásos folyóiratból vagy könyvből olvas fel egyikünk s azalatt a többiek dolgoznak, apró kézimunkákat készítünk, amelyeket azután felajánlunk a misszió céljaira; ez hát az egyik fődolog, amit a misszióért teszünk, a másik az, hogy imádkozunk a misszió szent ügyé-

ért. Csekély dolognak látszik, ugyebár, mégis lendít valamit a nagy munkán. Csekélységnek látszik előtünk, az igazi hitéletre még csak ébredező magyar evangélikusok előtt különösen az imádkozás, pedig hogy ennek a mi imáinknak van ereje, azt elhíhetjük azoknak a lelkes keresztényeknek, akik messze idegenben munkálják a Krisztus országát s akik minden levelükben arra kérnek bennünket, hogy imádkozzunk érettük s a Krisztus országának terjedéséért. Mi tehát egyik főfeladatunknak tekintjük a misszióért való imát. Van azután minden leánynak gyűjtő-ivecskéje, melyen ismerősei körében gyűjt szeretetadományokat szent ügyünk céljaira s van perselyünk is, amelybe kiki beledobja megtakarított filléreit. Néha rendezünk kis nyilvános ünnepélyeket is, különösen télen, ilyenkor is kitesszük a perselyt s a befolyt összeg ismét a misszió céljainak szolgálatára.

Nagyjából tehát megismertettem Önökkel, kedves ev. nőtestvéreim, egy evang. missziói leányegyesület munkálkodását, s most már kérve kérem, létesítsenek Önök is ilyen kis egyesületeket! Evang. papnék és tanítónék vagy mások, kik a szent munkát méltányolni tudják, hazaérve beszéljék el ismerőseiknek az itt látottakat és hallottakat! Kedveltségem falujuk vagy városuk leányaik val a szent ügyet, gyűtsék egybe őket s imádkozzanak, dolgozzanak együttesen Isten országának terjesztéséért! Részletes útmutatással a legnagyobb örömmel s készséggel szolgál a lévai leányok missziói fűzérkéje mindazoknak, akik hozzá fordulnak.

Engedjenek abban a reményben távozzom, hogy Önökhöz intézett szavaim nem voltak hiábavalók, álljanak mellénk s meglátják, Isten az Ő Szent Lelkét nem fogja megvonni tőlünk s ha igazán akarunk s összetartunk, még csodákat fog általunk művelni.

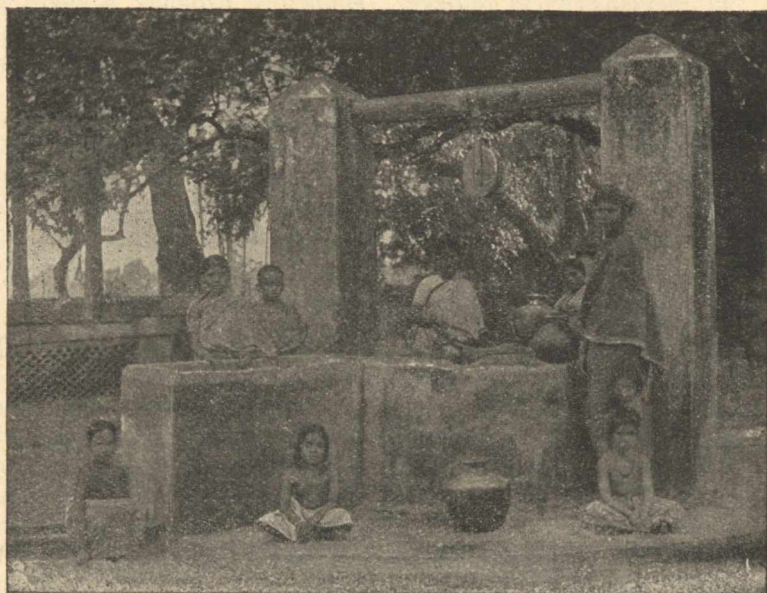
Faragó Róza.

* Használunk pl. egy vall. énekgyűjteményt, a „Hozsánna“ címűt.

A kutnál.

Képünk egy indiai kutat ábrázol, melynek mélyéből asszonyok és leányok vederral huzzák fel a vizet és öntik nagyhasu cserépedényeikbe. Ezen korszokban a víz sokáig hús

marad. Nem könnyű dolog a vizet a nehéz vederral felhuzni; többnyire szegény pária-asszonyok végzik ezt a munkát. Csipőjükön vagy fejükön viszik a korsót haza házukba. Ez a

kut azonban a missziói állomás kertjében van és kosztos leánykaink állják körül, hogy vizet huzzanak belőle. A falusi páriaasszonyok nincsenek oly csinosan öltözve mint

ezek a leánykák. Éppen napnyugta van, a napi munkát elvégezték s azért most tovább időzhetnek és beszélgethetnek a kutnál.

A Lipcsei Misszió Közgyűlése.

A Lipcsei Misszió június 3-án tartott idei közgyűlése s a vele kapcsolatos missziói ünnepélyek ismét nagy látogatottságnak örvendtek s komoly, magasztos lefolyásuk voltak.

A bevezető istentiszteleten ezuttal maga a Nikolai-templomi papja, lic. Schmidt udvari lelkész tartotta a szentbeszédet Apost. csel. 26, 15-23 alapján. A nagyhirű szónok hatalmas erővel mutatott rá, hogy minő szótatot intéz Pál, a pogányok apostola a mi missziói gyülekezetünkhöz? s

kifejtette, hogy mikép mutat rá az apostol arra, hogy mi indítson bennünket a hittérítési munkára s hogy minő előfeltételekből induljon ki a hittérítés, aztán rámutatott a nagy missziómezőre sokoldalú feladataival és nehézségeivel, végül pedig feltárta azon erőforrást, mely a győzelem titkát rejtí magában. Nagy közvetlenséggel s melegséggel előadott beszédének hatását még fokozta az, hogy mint egykori tengerészlelkésznek három világrészen volt alkalmá a missziói munkával személyesen

megismerkedni s így állításait ezen személyes tapasztalataival támogatta s élenkitette.

D. P a u l missziói igazgató ismertette ezután évi jelentésében a Lipcsei Misszió jelen helyzetét s állapotát. Indiában a pogányság mind erősebb ellentállást tanúsít a kereszténységgel szemben, úgy hogy a lélekszám (22033) alig változott s mindössze 239 pogány vette fel a keresztséget. Azonkívül más keresztény felekezetből 82 lélek tért át egyházunkba s az év végén 653 katechumenus készült elő a keresztségre. A lélekszám több évi megállapodását a nagymérvű kivándorlás okozza, miért is a leginkább Ceylon szigetére kivándorlott hívek lelki gondozására most nagy súlyt fektet a misszió. A hittérítők csekély száma mellett örvendetes, hogy a trankebari theol. intézet végzett növendékei közül 16 tanul ifjút lehetett ismét a lelkészi hivatalra felavatni s hogy úgy a diakonisszák mint kivált a tanítók nagy serege lelkes buzgósággal igyekszik az evangélium életető erejét beplántálni a 316 missziói iskolába járó 14064 tanuló szívébe. Keletafrikában a wakamba-misszió a múlt évben sem tudott eredményt felmutatni s a hittérítők önfeláldozó munkássága látszólag ismét teljesen kárbavesztett a bennszülöttek keményszívűsége miatt. Annál örvendetesebb az eredmény a dzsagga-nép között, hol alapos előkészítés után tavaly ismét 767 pogány vette fel a keresztséget, miáltal a keresztények száma 3663 főre emelkedett s az év végén 546 katechumenus állt előkészület alatt. Itt vasárnaponként átlag 9500 ember vesz részt istentiszteleteinken, kiknek legnagyobb része még pogány, de akik éheznek és szomjuhozak az igazságot; iskoláinkban pedig 8463 szintén többnyire még pogány gyermek jár. Az itteni misszió rohamos fejlődése sok építkezést von maga után és a hittérítők folytonos szaporítását is igényli, valamint azon 44

bennszülött ifju kiképzésére is nagy szükség van, akik a marangui tanítóképezdében készülnek elő a tanítói pályára. Itt Keletafrikában nagyon is érezhető az izlam előnyomulása, a mi ellen a keresztény misszió főleg az iskolák s az orvosi misszió révén védekezhetik legsikeresebben. Az egyesület évi bevétele 713,251 márka volt, amihez a német császár 25 éves uralkodói jubileuma alkalmával gyűjtött missziói adományokból még 234,422 márka járult. Csak ennek köszönhető, hogy az évi számadás 811,294 márka kiadás mellett még 136,378 márka felesleggel zárulhatott, holott e nélkül kb. 100,000 márka hiány lett volna. A Lipcsei Missziónak jelenlegi terjedelmében való fentartására évi 800,000 márkára van szüksége, mely összeg kizárólag az ügy barátainak önkéntes adományaiból jön össze.

Az igazgató évi jelentése után a lipcsei missziói szeminárium tanára, lic. Priegel végezte Steltzner Károly Hugó hittérítő kiküldetését Keletafrikába, kihez Neh. 8, 10 alapján mélyen megható kiküldetési beszédet intézett.

A templomi ünnepély után, mely d. e. 9-től délig tartott, közebédre gyültek össze a küldöttek, mire d. u. 3-tól a közgyűlés következett, melynek legfontosabb határozata, hogy a wakamba-misszió egy más protestáns misszióegyesületnek adatik át, hogy az ott felszabaduló hittérítőket az oly szépen fejlődő dzsagga-misszió szolgálatába lehessen állítani.

Este még nagy missziói nép-ünnep volt s a misszió barátainak tömege zsufolásig megtöltötte a „Centraltheater“ tágas csarnokát, Lipcse legnagyobb termét.

Itt dr. Hartung titkos egyháztanácsos, a Gusztáv Adolf-egylet elnöke: „A Biblia, mint az emberiség könyve“ címen nagyhatásu megnyitó beszédet tartott, mire Fokken hittérítő ismertette, hogy miként lehet egy afrikai nyelvet megtanulni

és irodalmi nyelvvé tenni. Ellwein hittérítő arról beszélt, hogy mimódon ismertetik meg a hittérítők Krisztust a hindukkal? s végül Steltzner ifju hittérítő intézett szép bucsuszavakat a gyülekezethez.

Magától értetődik, hogy az összes összejöveteleknél buzgó imádságok és lelkes missziói énekek képezték

az ünnepély értékes keretét. A begyűjtött missziói offertoriumok összege 1581 márka volt. Ismét láthattuk ez ünnepélyen, hogy az Urnak mindenfelé nagy népe van s hogy az Ő dicsőségének fénysugarai mind tovább terjednek, míg végre bearanyozzák az egész világot.

S. Ö.

Missziói Élet.

Belföld.

Misszióegyesületünk pénztári forgalma a múlt évben ismét igen kedvező képet nyújt. Bevételeink volt: alapítványokból 793·26 K, tagsági díjakból 684 K, adományok, offertoriumok és gyűjtésekből 3446·66 K, kamatokból 300·28 K, összesen 5224·20 K. Kiadásunk volt: a Lipcsei Misszióknak küldtünk 3571·35 K, személyi kiadások 183·67 K, nyomdaköltség 123·60 K, postadíj 29·25 K, vegyesekre 66·13 K, összesen 3974 K. Pénztári maradvány 1250·20 K amiből alapítványokra 793·26 K, a missziói alapra 446·94 K és tulajdonképeni pénztári maradványra 10 korona jut. Az egyesület vagyona 1913. dec. 31-én: Missziói alap 1737·09 kor., alapítványok 5254·26 korona, összesen 6991·35 K.

— **Pröhle Károly**, egyesületünk jegyzője, ki a szolnai közgyűlésen a „Missziói Lapok“ szerkesztésének átvételére is késznek nyilatkozott volt, a theol. akademián Jausz Vilmos tanár elhunytá következtében előállt munkaszaporodás miatt nem csak ezen szándékától lépett vissza, hanem az egyesület jegyzői tisztségéről is leköszönt. Közgyűlésünk lesz hivatva ezen lemondás ügyében határozni s most e helyen csak halás elismerésünket fejezzük ki azon sok hű szolgálatért, melyet ugy egyesületünk mint lapunk körül eddig kifejtett s kérjük, hogy ha lemondása végleges lenne is, ne vonja meg szeretetét s támogatását egyesületünktől s az általa képviselt egyházi misszió szent ügyétől a jövőben sem.

— **Müller Emil** hittérítő ki poprádi közgyűlésünkön mint a Lipcsei Misszió kép-

viselője vett részt s ott tartott előadásával az összes résztvevők szívét megnyerte, ismét kiutazott Keletafrikába s átvette előbbi állomásának, Mosinak vezetését. Kiutazása előtt bucsúlevelet intézett egyesületünk elnökéhez, melyből közöljük a következő részleteket: „Engedje kifejezmem, hogy a poprádi napok élénk emlékezetemben vannak. A hittérítőt ugyan mindenütt szívesen szokták fogadni, ahová meghívják, de csak természetes, hogy ezen helyek között, akár csak a csillagok között, különböző nagyságuk vannak. Poprád s a magyarhoni ev. luth. misszióegyesület előttem első nagyságu csillagok, melyeket nem kell sokáig keresnem emlékezetem borús egén, hanem a melyek lépten nyomon előttem ragyognak. De nem csak ez volt, ami részemre a visszaemlékezést oly kellemessé teszi, hanem az a határozottság s a misszió szeretet azon tüze, kivált pedig a mi evang. luth. Lipcsei Misszióknhoz való ama hűség ragaszkodás melyet tapasztaltam különösen megindították szívemet. S ha szabad egy óhajt nyilvánitanom, ugy ez az — amint azt a poprádi közebeden is kifejeztem — hogy ez a benső szövetség a magyarhoni ág. h. ev. misszióegyesület s a Lipcsei ev. luth. Misszió között mindig változatlan maradjon! Mert amire utóvégre is szükségünk van, az nem a gazdagok nagy mérvű adománya s nem ama nemzeti ajándékból folyó rendkívüli bevétel, amelyről bizonyára szintén hallott már — bár az ilyennek is lehet némi időleges jelentősége — hanem az egyszerű misszióbarátok hű szeretete, kiknek kis

adományához sok buzgó ima és erős kívánság fűződik. . . . Szép volna, ha még egyszer találkozhatnék Önnel, Lipcsében vagy máshol. Gondolataim lassanként ismét előre, kifelé irányulnak. Vezessen az Ur mindent jóra, még sokat kell rendeznem, főképen kedves gyermekeim érdekében. . . . Benső lekötelezettséggel üdvözlí Önt s a misszió magyar barátait, kikhez kedves rokonai is tartoznak, hálás tisztelője Müller Emil, hittérítő.“ — Jól esik tudnunk, hogy Isten országának ezen jeles munkása is ilyen szépen emlékszik vissza az egyesületünk körében töltött napokra. Isten áldása legyen vele odakün s kedves gyermekeivel, kiket nehéz szívvel vissza kellett hagyni német hazájában!

— **Egyesületünk új tagjai.** A Missziói Lapok újabb megindításának már szépen mutatkozik a hatása, amennyiben több új tag jelentkezett. Mindjárt az 1. szám szétküldése után a következő levél érkezett az egyesület elnökéhez: Jobb szolgálatot — azt hiszem — a magyarhoni ág. h ev. Misszióegyesületnek nem tehetek, mintha a l a p i t ó t a g n a k ezennel az egyesületbe belépek. A megfelelő díjat 100 koronát a pénztárba beküldöttem. B o g n á r Endre. Örömmel üdvözljük az Egyetemes Gyámintézet köztisztületnek örvendő egyházi elnökét tagjaink sorában. — Özv. U r b á n y i Samuelné erdőkürti (Nógrádm.) lakos Margócsy István acsai lelkész által 50 K alapítványt tett egyesületünknel azzal a kikötéssel, hogy ezen összeg kamatai addig tőkésítendők, míg eléri a 100 koron t. Így az adomány halas megköszönésével, őt is az alapító tagok közé soroltuk. Rendes tag ul beléptek: Pött-schacher István lk. Sopron, Slávik Janos lk. Dobronya, Pieler Mátyás lk. Kabok, Szende Nándor lk. Resicabánya, dr. Démy Lajos esp. felügyelő Sopron, Csáva egyházközség, Ludig Gusztáv Adolf lk. Csáva, Fertőmeggyes egyházközség. Özv. Urbányi Samuelné Erdőkürt, Nógradmegye, fenti adományán felül a rendes tagok sorába is felvétette magát. Üdvözljük az új tagokat s kérjük vegyenek buzgón részt egyesületünk munkájában. Egyben kérjük egyházunk lelkészeit s buzgó hiveit lépjenek be minél számosabban körünkbe, hogy egyre hathatósabban mozdíthassuk elő Isten országa terjesztésének szent ügyét.

— **Özv. Urbányi Samuelné Erdőkürt** község egykori érdemes birájának özvegye hálás szívvel emlékezve meg a gondviselő jó Isten kegyelméről, mely őt gyászos özvegységében sem hagyta el, hálája jeléül különféle célra jótékony alapítványt tett szerény földi vagyonkájából és pedig: az erdőkürti ev. templom javára 200 koronát, a pestmegyei özv. árva segélyegylet javára 100 koronát, a pogány misszióra — a fentebb közölt hir módozatai szerint — 50 koronát s a belmisszióra szintén 50 koronát. A jó Isten áldása legyen a kegyes alapítón és alapítványain egyaránt.

— **A soproni felső esperesség** egyes gyülekezeteiből a következő missziói jelentéseket vettük. Á g f a l v á n az anyagyülekezetben s két filiában összesen 3 missziói istentisztelet s az anyagyülekezetben külön missziói estély tartatott. A begyűlt offeroriumok, adományok s tagdíjak összege: 60 K 59 fillér. B a l f o n a nőegylet belépett rendes tagnak s 5 koronát adományozott, istentiszteleti offerorium 1 K 90 fillér volt. C s á v a n 6 K 75 fillér volt a vizkereszti offerorium, a lelkész és a gyülekezet rendes tagnak jelentkezett. Valószínűleg belép a nőegylet is. F e r t ő m e g g y e s e n a gyülekezet belépett rendes tagnak, a vizk. offert. pd. 5 K 35 fill. volt H a r k á n a gyülekezet évenként 10 koronát ad a külmisszió javára s a nőegylet is tagja a missziói egyesületnek. K a b o l d o n a lelkész r. tagnak lépett be, a vizkereszti offerorium pd. 3 K 70 fillért tett ki. L a j t a u j f a l u r ó l 2 K 87 fillért küldtek vizk. offert. címén az egyesületi pénztárba. Ugyanott a vasárnapi ismétlőiskolások vallásóráján gyakran olvasnak missziói olvasmányokat s terjesztenek missziói iratokat L o c s m á n d o n a vizkereszti offerorium 11 kor volt, a kisedővodások pedig 9 K 19 fillért adtak a „fekete gyermekek“ részére. A nőegylet olymódon szolgálja a missziót, hogy szövetség s vásznat vesz, belőle fehérneműt s ruhácskákat varr s azokat minden évben elküldi a „Lipcei Misszió“ utján Afrikába a pogány gyermekek számára. P e t ő f a l v á n 2 K 30 fillér volt a vizkereszti áldozás, de a gyűjtés még folyik, úgy hogy nagyobb összeget lehet majd beküldeni. R u s z t o n négy rossz esztendő

miatt csak 2 K 30 fillér offertorium folyt be ezidén a szent célra. Sopronban Ziermann Lajos lelkész buzgón felkarolta az ügyet. Vízkeresztkor missz. istentiszteletet tartott amelyen 34 K 74 fillér volt az offertorium. A január 15-iki vallásos estély missziói tárgyú volt K 15.19 offertoriummal. Egyesek 9 K 40 fillért áldoztak, néhány tanítvány 7 K 92 fillért adott a hittérítésre, a diakonisszák perselyében pd. 25 korona folyt be reá. Így a missziói adományok összege ott eddig 90 K 25 fillér. Azonkívül Sopronban nagyszámu tagja is van egyesületünknek. Így csak maga özv. Band Józsefné urnő 21 tagtól szedi be és szolgáltatja be évenként a tagsági díjakat. Veperden is tartatott vízkereszt istentiszteletet s a 20 koronát kitevő offertorium beküldetett az egyesület pénztárába. Azonkívül egyes gyülekezetekben buzgón olvassák a hívek a missziói lapokat is, pld. a Lipcsei Misszió által kiadott „Kleine Missionsglocke“ c. lapnak Ágfalván 100, Sopronban 150 előfizetője van stb. Így ezen egy esperességből vízkereszt ünnepe idején 243 K 20 f bevétele volt missziói egyesületünknek, amihez az év folyamán még több is jön. Kívánatos volna, ha többi egyházmegyéinkől is közölhetnék ilyen részletes adatokat.

— **A Szepességen** állandóan meglátszik a poprádi missziói ünnepély mély hatása, az egyre befolyó szeretettel nyújtott adományokból. Ügyünknek lelkes szószólója ott az „Evangelischer Glaubensbote für die Zips“ című néplap, melynek nyomán közöljük a következő adatokat: „A misszió ünnep hatása alatt Breuer János poprádi kovácsmester 8 koronát adott a hittérítés céljaira. Ugyanott Peschko Margit k. a. missziói perselyéből annak második felnyitáskor 38 koronát olvastak össze, mit a misszióügy egy barátja 40 K-ra egészített ki.“ — „Gölnicbányán Fabrici Samu tanító, helyettes hitoktató, kinek a hittérítés iránti lelkes szeretete általánosan ismeretes, a hittérítésről tartott előadásaival oly hatást tett a gyermekekre, hogy a tanév első felében 404 K, a második félévben pedig 10 K 30 f-t tettek le önként a misszióügy oltárára.“ „Ugyanő az új lelkész beiktatásakor felszólította a híveket, hogy adakozzanak a pogányok közti misszióra, kiknek még nincsenek lelkészeik. Felhívására 10 K 30 f folyt

be a szent célra.“ — „A kakaslovnici lelkész hivatal az átvett kis gyűjtőperselyeket kiállította a kakaslovnici és hunfalvi templomban s az első helyen 10 K-át, a másodikon 9 K-át tettek bele a buzgó hívek.“ — „Nagyszalóknak Blásy Pál és neje Sacher Katalin odavaló születésű erzsébetfalvi lakosok 20 koronát küldtek a gyülekezet missziói perselyébe, amely először 27 K 14 f, másodszer pedig 6 K 20 f-t tartalmazott, amit a katekizációk alkalmával az ifjúság rakott beje.“ — „Sztrázán Mahler Amália és Justina özvegy asszonyok vettek át egy kis perselyt amelyben apró szeretetadományokból K 7-20 gyűjtöttek össze.“ — Különösen megható a következő eset: Pukhalla Aladár a poprádi népiskola I. osztályának tanulója, Felsőerdőfalván egy lakodalom alkalmával körülhordotta a nász-nép között kis missziói perselyét és 8 K 35 fillért gyűjtött benne a hittérítés céljaira. „Durandon Husz Gusztáv és neje Schwartz Zsuzsánna, Ilona leányuk gyászos elhunytá alkalmával 5 koronát adtak a misszióra.“ Ezeket kívül a Glaubensbotenak csaknem minden számában nyugtáztatnak missziói adományok, annak jeléül, hogy a Poprádon elhintett mag kikelt és gazdagon kezd gyümölcsözni Isten országa javára a szép Szepességen.

— **A vasi felső egyházmegyében**, melynek néhány gyülekezete már régtől fogva a bási misszióval is tart fen összeköttetést, f. é. március 14-től 20-ig Bufe Emil bási missziói predikátor tartott Felsőlövön, Alsólövön, Felsőörött, Pinkafőn és Némethidegkuton jól látogatott missziói előadásokat. Hermann János felsőlövői születésű hittérítő, ki a Kína be'zejében működő szabad misszió szolgálatában áll, értesülésünk szerint e nyár folyamán látogatóba haza jön s ez alkalommal előadásokat is kíván tartani a kínai nép között eddig kifejtett hittérítési működéséről.

— **Missziói előadások?** Egy Dahl Ödön nevű „evang. missziói predikátor“ többfelé kérdezősködött német anyanyelvű gyülekezetek lelkészeinél, hogy nem tarthatnának náluk missziói előadást? Az egyházi misszió öntudatos hívei azon helyes megokolással utasították el, hogy egyházunkban az ilyen missziói előadások rendezése, szervezete egyházi misszióegyesületünk feladata.

Mivel napjainkban nem egyszer álmisztionáriusok, sőt határozottan rosszlelkű emberek is hittérítőknak adják ki magukat s végigkoldulják gyülekezeteinket, e helyen is felkérjük a lelkészeket, hogy ne üljenek fel az esetleges szélhámosoknak s olyan hittérítőket se hívjanak meg s eresszenek fel szószékükre, akik nem vallják magukat öntudatosan egyházunk tagjának s nem állnak határozottan egyházunk misszióügyének szolgálatában. Egyesületünk egyházi elnöke minden ilyenmű megkeresésre szívesen nyújt felvilágosítást és utbaigazítást.

— A lévai missziói füzérke rendszeren tartja összejöveteleit, melyet a tagok szorgalmasan látogatnak. Volt már több olyan összejövétel is, a melyen közönség is részt vett. Március elején sikerült kis teadélután rendeztek énekekkel, szavallattal s kis szindarabbal, melynél 32 vendége volt a füzérkének. Ilyen teát máskor is rendeznek. Bárha másfelé is füzérkében egyesülnének a misszióért lelkesülő asszonyaink, leányaink.

— A pénztáros kérése. Broschko G. A. lelkész (Budapest, IV. Deákter 4. l.) azon kérést intézi az egyesület tagjaihoz és barátaihoz, hogy ha többrendbeli adományt küldenek, vagy több gyülekezetnek adományait küldik be, úgy azt ne az utalvány szelvényére írják, hanem lehetőleg külön levélben, részle-

tezve értesítsék őt róla. Azért kéri pedig ezt, mivel a számadás és a pénztári mellékletek összeállításánál nagy nehézségeket okoz azon körülmény, hogy a beküldők sokszor a szelvény mindkét oldalára jegyzik az adatokat. Ezen felül pedig újból felhívjuk a figyelmet arra, hogy minden adomány és tagsági díj egyenesen a pénztárhozhoz küldendő. Az elnök nem foglalkozhatik az adományok közvetítésével, ami csak idővesztést és kettős munkát és költséget okoz és esetleg félreértésre vagy tévedésre is vezethet.

— Rövid hírek, Egyesületünket Morhács Márton helyett, ki gyengélkedése miatt ki nem mehetett, az egyházi elnök képviselte a Lipcsei Misszió idei közgyűlésén. — A tavalyi trencsényi ünnepélyek alkalmával összesen 233 K 53 f ll. offertorium folyt be egyesületünk javára. — Idei közgyűlésünket valószínűleg az egyetemes gyűlés idején Budapesten fogjuk megtartani.

— Kis missziói perselyek magyar, német vagy tótnyelvű felirással díjtalanul kaphatók az egyesület egyházi elnökénél Ágfalván, a pénztárosnál Budapesten és (tótnyelvűek) Skrovina Ottó turócszentmártoni lelkésznel, mint a missziói tanács tagjánál.

Kimutatás

a magyarhoni ág. hitv. ev. misszióegyesület pénztárába 1914. jan. 1-től
1914. márc. 31-ig befolyt összegekről:

A) Alapítványok: Dunántuli ker. gyámint. III. r. 25.—, Pinkafői egyházközség III. és IV. r. 40.—

B) Offertoriumok, gyűjtések, adományok: Rohonc 17.47, Antunovác 11.01, Vése 6.40, P. sz. Király 4, Légrád 3.—, Iharosberény 4.30, Gyékényes 8.76, Nagykanizsa 7.29, Lic. Schmidt K. J. főesperes Pozsony 165.60, Beled 2.—, Bük 2.—, Farád 2.—, Szakony 5.20, Szilsárcány 3.—, Rábaszentandrás 3.22, Vadosfa 2.—, Békési egyházmegye 31.44, Tiszaföldvár 9.20, Pesti

németnyelvűn egyház 21.94, Komárom 6.—, Magyarboly 3.86, Káty 3.—, Kabold 3.70, Szepesbéla 4.47, Assakürt 5.13, Homokos 7.25, Zsegnye 3.—, Ménhárd 2.63, Vágkohány 7.96, Vágkohány 3.62, Palic János vágkohányi lk. 5.42, Koncsek László felsőalmási lk. 1.—, Felsőalmás 4.—, Gölniczbánya 7.—, Nemespátró 7.10, Petrőcz 15.20, Lajtaujfalu 2.87, Veperd 20.—, Balf 1.90, Balf nőegylet 5.—, Kotsch Mihály pusztavámi lk. 3.—, Pusztavám 4.—, Szomolnok 13.24, Magyarszombathely 2.05, „Evang.

Glocken" 14.50, Nagyszentmiklós 14.—, Kiskőrös 4.56, Szentantalfa 1.—, Igló 17.42, Igló 3.82, Iglói diakonisszaotthon 10.—, Vágód 3.—, Kemeneshőgyész 4.58, Zalagalsa 4.72, Kácsfalva 1.16, Bolmány 1.—, Győri egyházm. gyámint. 20.—, Somogyi egyházm. gyámint. 15.—, Kőszeg 73.25, Balassagyarmat 4.23, Szekszárd 6.10, Iklad 6.71, Nagykárolyi egyház 5.62, Nagykárolyi polg. leányisk. —.76, Nagykárolyi elemi iskola —.44, Nagykárolyi egyház 2.—, Korcsek Zsigmond Frigyes Pozsony 7.—, Bohus Károly temesvári lelk.-alesp. 4.—, Temesvár 3.—, Ruszt 2.—, Csáva 6.75, Ókörtvélyes 20.—, Szirák 6.54, Bonyhád 99.39, Rimakokova 6.—, Némethidegkut 5.50, Ruffer Gottlieb Szepesmerény 4.—, Ujverbász 5.73, Nagyszénás 2.96, Holzmann Lajos Balf —.4¹), Pónya István Wien 16.20, Mód Lénárd nagysimonyi lk. 2.52, Tolnalikács 1.04, „Stráž na Sione“ 128.70, modori tótajku egyház 88.30, modori tótajku egyház 21.68, Berzeviczy Ibolyka Bpest 14.15, Baldauf Gusztáv püspöki titkár Pápa 4.59, Ágfalva 18.03, Sopronbátfalva 6.50, Lépesfalva 3.34, Scholtz Ödön lk. 11.72, Ágfalvai nőegylet 7.—, Ilauszky Sámuel Bpest 1.—, Bácsfeketehegy 12.—, Peschko Margit Poprád 30.—, Bezi 3.10, Böny 2.66, Csikvánd 2.—, Felpécz 3.40, Győr 16.62, Győrszemere 3.84, Kapi 3.—, Kisbabet 4.48, Kispéc 4.33, Lébeny 13.81, Lébenyi nőegylet 1.19, Lovászpátona 7.56, Mérgecs 4.38, Nagybarátfalva 5.11, Nagymóriczhida 4.66, Réti 2.73, Tét 6.52, Ujmalomsok 3.20, Veszprémi nőegylet tagjai 43.40, levélt. Christenlehre 6.08, báró Podmaniczky Pál felsőszelii lk. 27.08, Hunfalvi leányegyház 15.—, Gura Jenőné Szepesmerény 5.85, Szepesmerényi korfirmandusok 2.40, Fertőmeggyes 5.35, Nagyvácszony 1.47.

C) Tagdíjak: 1914-re fizettek: Gyurácz Ferencz püspök, Vitális Gyula alesperes Tótpelsőcz, Öller Mária diakonissza Bpest, Vértesi Zoltán lk. Magyarboly, özv. Tomka

Károlyné Pozsony, Kirnbauer Gyula lk. Ménhárd, Palic János lk. Vágkohány, Koncsek László lk. Felsőalmás, Balfi nőegylet, Kotsch Mihály lk. Pusztavám Delinga Sámuel lk. Felsőbotfalva, Schmidt János lk. Nagyszentmihály, Korcsek Zsigmond Frigyes Pozsony, Bohus Károly lk. Temesvár, Iglói főgymn. Thököly Imre-kör, Kasper József lk. Ruszt, Thern László főgymn. v. tanár Igló, Bándy Endre lk. Léva, Pónya István Wien, Németh Károly lébenyi lk., Tóth György Lébeny, Zoch Samuel lk. Modor, Szepesmerényi nők és hajadonok egylete, Szepesmerényi egyház, Kovács Sándor theol. tanár Pozsony, Pozsonyi theol. Otthon, Pozsonyi Székács József-kör, Wagner Ádám lk. Ráckozár, Lengyel Lajos m. kir. pénzügyi titkár Nyitra, Scholtz Ödön esperes Ágfalva, Purt Jozefin Ágfalva, Ágfalvai nőegylet, Lépesfalvai leányegyház, Ilauszky Sámuel Bpest, Varsányi Mátyás, másodlelkész Bpest, Schrödl J. lk. Lajtaufalva, Madár Mátyás lk. Felpécz, Isó Vincze lk. Győr, Fertőmeggyesi egyház, Gölnicz-bányai egyház, Csávai egyház, Ludig G. A. csávai lelkész.

1913. évre fizettek: Vértesi Zoltán lk. Magyarboly, Lauff Géza lk. Balf, Nagyszentmiklósi egyház, Schmidt János lk. Nagyszentmihály, Rédei Károly lk. Nagykároly, Takács Elek esperes Homokbödöge, Dr. Zoch Iván, nyug. igazgató Modor.

1912-re fizetett Schmidt János lk. Nagyszentmihály.

D) Külön adományok: Roth Henrik misszionárius részére: Tolnabaranyai egyházm. gyámintézet 6.—, Bonyhádi egyházközség 12.50, Polay Lajos Matheócz 10.— K.

Budapest, 1914 április 1.

IV. Deáktér 4. l.

*Broschko G. A.,
misszióegy, pénztáros.*